

РОЛЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ОСВІТИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ РЕЖИМІВ

Ірина ХОХЛОВА

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Освіта є фундаментальним правом людини та важливим рушієм людського та економічного розвитку. Це зміцнює особисту цілісність і формує суспільства, в яких ми живемо.

Довгострокова зміна цінностей у бік єдиної позиції всього суспільства проти корупції та більшої прозорості може бути досягнута, лише якщо діти та молодь будуть чутливі до цих питань на ранній стадії, щоб мати можливість свідомо уникати корупційних ризиків і злочинів у подальшому професійному житті. Саме тому роль антикорупційної освіти є важливим важелем майбутнього в забезпеченні прозорості адміністративного управління.

Витрати на освіту зазвичай складають до 10 відсотків бюджету країни, що робить її дуже вразливою до корупції, від національного міністерства освіти до місцевих шкіл і університетів. Антикорупційна освіта для молоді, шкіл та університетів спрямований на цілеспрямоване донесення до молоді теми корупції та, зокрема, її запобігання. Просвітницька робота в цій сфері має вирішальне значення для формування міцної обізнаності серед молоді та підвищення її розуміння етичних питань. У той час, коли корупція присутня в багатьох сферах суспільства, дуже важливо, щоб молоді люди отримували необхідні інструменти та розуміння у своїй шкільній та університетській освіті для активної боротьби з цією проблемою. Просвітницька робота в цій галузі важлива для розвитку обізнаності серед молоді та для підвищення розуміння етичних питань. Коли корупція доступна у багатьох сферах суспільства, молоді надзвичайно важливо отримати необхідні інструменти та розуміння та активної боротьби з цією проблематикою.

Європейські стандарти антикорупційної освіти базуються на принципах прозорості, підзвітності та етичності. Рада Європи розробила низку конвенцій, таких як Цивільна та Кримінальна конвенції про боротьбу з корупцією, які включають освітні компоненти для запобігання корупції, зокрема: «Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS No. 173): Ця конвенція спрямована на забезпечення кримінальної відповідальності за

корупційні дії та посилення співпраці між країнами-учасниками у боротьбі з корупцією. Освітні компоненти спрямовані на підвищення обізнаності про законодавчі вимоги та протидію корупційним практикам; «Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS No. 174)»: Її мета полягає в посиленні правових засобів боротьби з корупцією у цивільному праві, включаючи захист прав громадян, які стали жертвами корупційних дій. Також передбачена освітня робота для покращення розуміння цих механізмів.

Обидві конвенції заохочують країни-учасниці впроваджувати антикорупційні заходи, включаючи освітні програми, які навчають етичних стандартів, прозорості в управлінні та законодавчим аспектам боротьби з корупцією.

Надзвичайні правові режими є спеціальними державними заходами, які вводяться для реагування на загрозові ситуації, що потребують оперативного втручання. Надзвичайні режими мають спільну рису: вони передбачають тимчасові заходи для забезпечення безпеки та вирішення кризових ситуацій, часто супроводжуючись обмеженнями прав і свобод громадян. Кожен із цих режимів створює унікальні виклики для адміністративного управління, часто послаблюючи механізми контролю, через що зростає ризик корупції. Узагальнюючи, надзвичайні режими створюють унікальні виклики для прозорості, але з належною підготовкою, законодавчими механізмами та залученням суспільства ці виклики можна ефективно мінімізувати.

Перспективи впровадження антикорупційної освіти в Україні в умовах криз є надзвичайно важливими, оскільки кризи, такі як війна чи економічні труднощі, створюють додаткові ризики для прозорості та підзвітності. Інтеграція антикорупційної освіти в систему управління є ключовим кроком до забезпечення прозорості, етичності та ефективності адміністративних процесів. Зокрема це може бути: впровадження навчальних програм для державних службовців; створення національних стандартів антикорупційного навчання; інтеграція антикорупційної освіти у процес прийняття рішень; використання цифрових інструментів; включення антикорупційної освіти в управлінські структури

Інтеграція антикорупційної освіти створює умови для формування етичної культури управління, що особливо актуально в умовах кризових ситуацій чи надзвичайних режимів. Підвищити обізнаність молодих людей про корупцію ще до того, як вони прийдуть на роботу, і зробити боротьбу з корупцією ключовим елементом освіти наступного покоління, таким чином сприяючи довгостроковій зміні цінностей, саме цей підхід є частиною концепції антикорупційної освіти, яка спрямована на формування етичних норм і неприйняття корупції серед молоді ще до їх вступу у професійне життя. Ідея полягає в тому, щоб зробити боротьбу з корупцією не лише навичкою або обов'язком, а основною складовою системи цінностей нового покоління.